

TYÖ- JA TASA- ARVOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2001 vp

Hallituksen esitys 88. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän äitiyssuojelusopimuksen (muutettu, 1952) uudistamista koskevan yleissopimuksen johdosta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 2001 lähettänyt työ- ja tasa-arvoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 88. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän äitiyssuojelusopimuksen (muutettu, 1952) uudistamista koskevan yleissopimuksen johdosta (HE 88/2001 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Liisa Saastamoinen, työministeriö

- hallitusneuvos Katriina Alaviuhkola, neuvotteleva virkamies Päivi Romanov ja vanhempi hallitussihteeri Sirpa Kaittola, sosiaali- ja terveysministeriö
- tasa-arvovaltuutettu Pirkko Mäkinen
- lakimies Jorma Rusanen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
- lakimies Minna Helle, Akava ry
- asiamies Merru Tuliara, Palvelutyönantajat ry edustaen samalla myös Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliittoa TT:tä.

Lisäksi valiokunta on saanut Suomen Yrittäjien kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleiskokous, Kansainvälinen työkonferenssi, hyväksyi vuonna 2000 äitiyssuojelun uudistamista koskevan yleissopimuksen nro 183 sekä yleissopimukseen liittyvän suosituksen nro 191.

Yleissopimus koskee kaikkia palvelussuhteessa olevia naisia, jotka ovat raskaana tai jotka ovat äskettäin synnyttäneet. Sen tarkoituksena on taata, etteivät raskaana olevat tai imettävät naiset joutu tekemään sellaista työtä, joka voi aiheuttaa vaaraa joko äidin tai lapsen terveydelle. Yleissopimukseen sisältyy määräyksiä

terveyden suojelusta, äitiysvapaasta, sairauden ja terveydellisten haittojen vuoksi annettavasta lomasta, rahallisista etuuksista ja imetysvapaista. Lisäksi siinä on määräyksiä, jotka koskevat työsuhteturvaa ja syrjimättömyyttä.

Yleissopimusta täydentävä suositus sisältää yksityiskohtaisempia ohjeita.

Yleissopimusta ei tässä vaiheessa esitetä hyväksyttäväksi, koska sen ratifiointille on olemassa lainsäädännöllisiä esteitä. Yleissopimuksen määräykset, jotka koskevat äitiysvapaan pakollista pituutta, äitiyden perusteella maksetta-

van rahallisen etuuden tason määräytymistä, äitiysvapaan jälkeistä oikeutta palata samaan tai vastaavaan työhön entisen suuruisella palkalla sekä imetystaukoja tai päivittäisen työajan lyhentämistä imettämistä varten ja niiden palkallisuutta, edellyttävät voimassa olevan lain-

säädännön tarkistamista, jotta se täyttäisi yleissopimuksen määräykset.

Yleissopimusta täydentävä suositus nro 191 saatetaan eduskunnan tietoon otettavaksi huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä, sikäli kuin se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Kansainvälinen työjärjestö ILO tekee tärkeää ja arvokasta työtä työntekijöiden suojelun ja työolojen parantamisen sekä työelämän lainsäädännön ja sopimuskäytäntöjen kehittämiseksi maailmalla. Myös nyt käsiteltävänä oleva sopimus on merkittävä ja tarpeellinen pyrkiesään nostamaan äitiyssuojelun tasoa maailmassa suojelemalla raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden naisten terveyttä, parantamalla heidän työsuhdeturvaansa sekä turvaamalla heille pakollisen äitiysvapaan kohtuullisine etuuksineen.

Valiokunta ei pidä Suomen kansainvälisen aseman eikä ILO:n sopimusten arvostuksen kannalta hyvänä tilannetta, jossa Suomi ei katso voivansa ratifioida sopimusta, jota se on ollut Kansainvälisessä työkonferenssissa hyväksymässä. Valiokunta kiinnittää hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen vakavaa huomiota siihen, että ne osallistuessaan Kansainvälisessä työkonferens-

sisä sopimusten valmisteluun ja hyväksymiseen huolehtisivat siitä, että sopimukset olisivat sellaisia, että Suomi voisi ne ratifioida.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että eduskunta ei tässä vaiheessa hyväksy Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 15 päivänä kesäkuuta 2000 hyväksyttyä kansainvälisen työjärjestön yleissopimusta nro 183, joka koskee äitiyssuojelusopimuksen (muutettu, 1952) uudistamista koskevaa yleissopimusta, ja

että Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 15 päivänä kesäkuuta 2000 hyväksytty Kansainvälisen työjärjestön suositus nro 191, joka koskee äitiyssuojelusuosituksen (1952) uudistamista koskevaa suositusta, otetaan huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä, sikäli kuin se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Risto Kuisma /rem
vpj.	Jouni Lehtimäki /kok	Esa Lahtela /sd
jäs.	Tuula Haatainen /sd (osittain)	Petri Neittaanmäki /kesk
	Pertti Hemmilä /kok	Håkan Nordman /r
	Leea Hiltunen /kd	Lauri Oinonen /kesk
	Anne Huotari /vas	Pirkko Peltomo /sd
	Kyösti Karjula /kesk	Tero Rönni /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.